

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 180/2023-41

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou JANÍČEK LEGAL s. r. o., Kominárska 2, Bratislava, IČO 52 961 249, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Vladimír Janíček, LL.M., proti postupu Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 54/2013 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 54/2013 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Košice II **p r i k a z u j e** v konaní sp. zn. 4 T 54/2013 konať bez zbytočných prieťahov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie v sume **9 000 eur**, ktoré **j e** mu Okresný súd Košice II **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Košice II **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **530,86 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Ústavnému súdu bola 20. februára 2023 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Košice (ďalej aj „okresné riaditeľstvo“) v konaní vedenom pod ČVS: ORP-679/1-OVK-K2-2005, postupom Okresnej prokuratúry Košice II (ďalej len „okresná prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pv 1114/05, postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 54/2013 a postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 8 To 72/2016, sp. zn. 4 To 55/2020 a sp. zn. 7 To 40/2022.

2. Z obsahu sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že je uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru Košice, Úradu justičnej a kriminálnej polície ČVS: ORP-679/1-OVK-K2-2005 z 28. augusta 2006 trestne stíhaný pre zločin ublíženia na zdraví podľa § 221 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon účinného v čase skutku (ďalej len „Trestný zákon“). Ďalším uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru Košice, Úradu justičnej a kriminálnej polície ČVS: ORP-679/1-OVK-K2-2005 zo 6. septembra 2006 bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie aj pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, 2 písm. b) Trestného zákona. Prokurátor okresnej prokuratúry podal na sťažovateľa obžalobu č. k. 2 Pv 1114/05 z 10. mája 2013, ktorá bola uznesením okresného súdu č. k. 4 T 54/2013 z 30. novembra 2015 podľa § 244 ods. 1 písm. h) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) odmietnutá. Krajský súd uznesením č. k. 8 To 72/2016-907 z 3. augusta 2016 podľa § 194 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku zrušil uznesenie okresného súdu č. k. 4 T 54/2013 z 30. novembra 2015 a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie. Okresný súd vo veci prvýkrát rozhodol rozsudkom č. k. 4 T 54/2013-1152 z 19. decembra 2019, ktorým sťažovateľa podľa § 285 písm. c) Trestného poriadku oslobodil spod obžaloby okresnej prokuratúry č. k. 2 Pv 1114/05 z 10. mája 2013 z dôvodu, že nebolo dokázané, že skutok spáchal obžalovaný, a to pre skutok právne kvalifikovaný ako zločin ublíženia na zdraví podľa § 222 ods. 1 Trestného zákona a pre skutok právne kvalifikovaný ako zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, 2 písm. b) Trestného zákona, sťažovateľa podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku taktiež oslobodil spod obžaloby okresnej prokuratúry č. k. 2 Pv 1114/05 z 10. mája 2013 z dôvodu, že sa nestal skutok, pre ktorý je obžalovaný stíhaný. Krajský súd uznesením č. k. 4 To 55/2020 zo 7. augusta 2020 podľa § 321 ods. 1 písm. b) a d) Trestného poriadku zrušil rozsudok okresného súdu č. k. 4 T 54/2013-1152 z 19. decembra 2019 a vec mu vrátil, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

3. Okresný súd vo veci po druhýkrát rozhodol rozsudkom č. k. 4 T 54/2013-1374 z 26. januára 2022, ktorým sťažovateľa opätovne podľa § 285 písm. c) Trestného poriadku oslobodil spod obžaloby okresnej prokuratúry č. k. 2 Pv 1114/05 z 10. mája 2013 z dôvodu,

že nebolo dokázané, že skutok spáchal obžalovaný, a to pre skutok právne kvalifikovaný ako zločin ublíženia na zdraví podľa § 222 ods. 1 Trestného zákona a pre skutok právne kvalifikovaný ako zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, 2 písm. b) Trestného zákona, sťažovateľa podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku taktiež oslobodil spod obžaloby okresnej prokuratúry č. k. 2 Pv 1114/05 z 10. mája 2013 z dôvodu, že sa nestal skutok, pre ktorý je obžalovaný stíhaný. Krajský súd uznesením č. k. 7 To 40/2022-1374 z 5. októbra 2022 podľa § 321 ods. 1 písm. b), c) a d) Trestného poriadku zrušil rozsudok okresného súdu č. k. 4 T 54/2013-1374 z 26. januára 2022 a vec mu vrátil, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

4. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti namieta celkovú dĺžku trestného konania vedeného proti jeho osobe, pričom akcentuje, že je trestne stíhaný od 6. septembra 2006, teda 17 rokov a 9 mesiacov, z čoho na samotnú dĺžku prípravného konania pripadá doba 81 mesiacov, teda takmer 7 rokov, na konanie pred okresným súdom pripadá dosiaľ doba 103 mesiacov, teda 8 rokov a 6 mesiacov, a na konanie pred krajským súdom doba 15 mesiacov. Sťažovateľ zároveň s poukazom na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a ústavného súdu požaduje posudzovať v rámci označených práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru celkovú dĺžku trestného konania vedeného proti jeho osobe, teda sa domáha *„preskúmania toho, či trestné konanie vedené voči sťažovateľovi odo dňa 06.09.2006 (deň vydania uznesenia o vznesení obvinenia) trvá ako celok neprimerane dlho pred všetkými orgánmi verejnej moci, bez ohľadu na výskyt prípadných prieťahov, ktoré sa však v konaní tiež vyskytli.“*. Sťažovateľ teda apeluje na posudzovanie trestného konania ako *„jeden nedeliteľný celok, teda prípravné konanie spolu so súdnym trestným konaním.“*. Sťažovateľ taktiež poukazuje na to, že výsledkom postupu orgánov činných v trestnom konaní a osobitne krajského súdu v jeho trestnej veci je stav, keď *«sa vec opakovane (už tretí krát) ocitla pred prvostupňovým súdnym orgánom. Výsledkom konania pred OS KE II a KS KE je teda skutočnosť, že po 199 mesiacoch (vrátane dĺžky prípravného konania) sa konanie začína už tretí krát prakticky odznova, pričom právoplatné skončenie veci nemožno očakávať v dohľadnom čase. Namiesto včasného prejednávania sťažovateľovej veci tak došlo zo strany OS KE II a KS KE k tzv. procesnému „ping-pongu“, kedy najmä KS KE vydal rozhodnutia, v rámci ktorých absentujú podstatné dôvody pre ktoré boli rozhodnutia OS KE II (rozsudok OS KE II č. 1 a č. 2) zrušené, resp. pre ktoré považuje KS KE skutkový stav veci za nesprávne vyhodnotený, rovnako ako absentujú aj pokyny akým smerom má OS KE II doplniť dokazovanie, z ktorého vyplýva záver o nevine sťažovateľa. V tejto súvislosti je preto opätovne pravdepodobné, že dôjde k vydaniu už v poradí tretieho oslobodzujúceho rozsudku OS KE II, čo zjavne povedie k rozporu takéhoto rozhodnutia s právnym názorom KS KE (ktorý však neuviedol pre aké dôvody má OS KE II posúdiť zistený skutkový stav veci odlišne).»*.

5. V ďalšej svojej argumentácii sťažovateľ podrobne rozoberá jednotlivé etapy trestného konania vedeného proti jeho osobe so zameraním na splnenie troch podmienok potrebných na materiálne naplnenie porušenia ním označeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

6. Vo vzťahu k postupu orgánov činných v trestnom konaní sťažovateľ poukazuje na to, že prípravné konanie trvalo 81 mesiacov, teda takmer 7 rokov, pričom zodpovednosť za vedenie prípravného konania spočíva na dozorujúcom prokurátorovi, ktorý je pánom prípravného konania. Sťažovateľ zastáva názor, že *«prípravné konanie o rozsahu 81 mesiacov možno samo*

osebe považovať za neprimerane dlhé trestné konanie aj pred všetkými stupňami súdnej sústavy vrátane prípravného konania, (pričom v sťažovateľovom prípade možno takúto dĺžku trestného konania pričítať „iba“ orgánom činným v trestnom konaní), pričom jeho dĺžka popiera akékoľvek garancie rýchlosti a hospodárnosti trestného konania ako celku. Zjavne neprimerane dlhé prípravné konanie tak podstatne prispelo k celkovej dĺžke trestného konania, ktoré je voči sťažovateľovi vedené už viac ako 199 mesiacov, a to bez právoplatného rozhodnutia vo veci samej.». V ďalšom sťažovateľ konštatuje, že vec nie je skutkovo ani právne náročná/zložitá a predstavuje štandardnú trestnú agendu vyšetrovanú orgánmi činnými v trestnom konaní, svojím správaním nezavinil dobu trvania prípravného konania a za vzniknuté prieťahy sú plne zodpovedné orgány činné v trestnom konaní, teda okresné riaditeľstvo a okresná prokuratúra, pričom od podania obžaloby „nedošlo k zmene ani doplneniu skutkového stavu veci a OS KE II tak vychádza z totožných dôkazov ako Okresná prokuratúra Košice II v čase podania obžaloby.“. Zároveň sťažovateľ poukázal aj na stratu časti spisového materiálu, pričom táto skutočnosť mala byť dôvodom odmietnutia obžaloby okresným súdom.

7. K postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 54/2013 sťažovateľ zdôraznil, že trvá 103 mesiacov, teda 8 rokov a 6 mesiacov, a túto dĺžku konania nie je možné posudzovať izolovane, ale v kontexte celkovej dĺžky trestného konania vedeného proti jeho osobe. Konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 4 T 54/2013 nie je skutkovo ani právne náročné, sťažovateľ sa svojím správaním žiadnym spôsobom nepodieľal na vzniknutých prieťahoch, za ktoré nesie plnú zodpovednosť samotný okresný súd. Sťažovateľ je toho názoru, že okresný súd konal „neprimerane dlho a neefektívne, pričom sa v jeho postupe vyskytli aj prieťahy. Spomenutá neefektívnosť a nevhodnosť konania vedeného pred OS KE II spočíva aj v tom, že konaniu pred OS KE II predchádzalo takmer 7 rokov trvajúce prípravné konanie, ktorého výsledky zjavne neposkytovali dostatočný podklad pre konštatovanie viny sťažovateľa.“.

8. Napokon vo vzťahu k postupu krajského súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 8 To 72/2016, sp. zn. 4 To 55/2020 a sp. zn. 7 To 40/2022 sťažovateľ v súhrne vytkol predovšetkým neefektívny postup, ktorý sa mal prejavovať v tom, že „KS KE v rámci svojho uznesenia KS KE č. 2, ako aj uznesenia KS KE č. 3 zrušil rozsudok OS KE II č. 1 resp. č. 2, ktorým bol sťažovateľ oslobodený spod obžaloby, a to bez uvedenia akýchkoľvek pokynov k ďalšiemu doplneniu dokazovania, prípadne bez akéhokoľvek zdôvodnenia potreby odlišného posúdenia doposiaľ vykonaného dokazovania. KS KE sa obmedzil výlučne na formalistický záver o pravdivosti svedeckých výpovedí, ktoré OS KE II považoval za nelogické a rozporuplné. KS KE potrebu odlišného hodnotenia zisteného skutkového stavu oprel výlučne o rozsiahlosť týchto výpovedí, pričom žiadnym spôsobom nekonkretizoval dôvody, pre ktoré je potrebné dospieť k odlišným skutkovým záverom po vyhodnotení všetkých doposiaľ vyprodukovaných dôkazov.“.

9. Napokon sťažovateľ predložil ústavnému súdu podrobnú argumentáciu k výške požadovaného primeraného finančného zadostučinenia, ktorú požaduje, a to s odkazom na stanovisko občianskeho a obchodného kolégia Najvyššieho súdu Českej republiky. Sťažovateľ požaduje výšku primeraného finančného zadostučinenia za dĺžku prípravného konania vo výške 6 500 eur, za dĺžku konania okresného súdu vo výške 10 900 eur a za dĺžku konania krajského súdu vo výške 1 500 eur.

10. Na podklade uvedeného sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby prijal nasledujúci nález:

„1. Sťažnosti sa vyhovuje.

2. Základné právo [REDAKOVANÉ] základné právo na verejné prejednanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a základné právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, postupom Okresného riaditeľstva PZ Košice v konaní vedenom pod spis. zn.: ČVS: ORP-679/1-OVK-K2-2005, postupom Okresnej prokuratúry Košice II v konaní vedenom pod spis. zn.: 2 Pv 1114/05, postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod spis. zn.: 4T/54/2013 a postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod spis. zn.: 8To/72/2016, 4To/55/2020 a 7To/40/2022, porušené boli.

3. Základné právo [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, a základné právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, postupom Okresného riaditeľstva PZ Košice v konaní vedenom pod spis. zn.: ČVS: ORP-679/1-OVK-K2-2005, postupom Okresnej prokuratúry Košice II v konaní vedenom pod spis. zn.: 2 Pv 1114/05, postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod spis. zn.: 4T/54/2013 a postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod spis. zn.: 8To/72/2016, 4To/55/2020 a 7TO/40/2022, porušené boli.

4. Okresnému súdu Košice II v konaní vedenom pod spis. zn.: 4T/54/2013 sa prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

5. Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] sa priznáva finančné zadostučinenie vo výške 6 500 EUR (slovom šesťtisíc päťsto eur), ktoré mu sú Okresné riaditeľstvo PZ Košice a Okresná prokuratúra Košice II povinní vyplatiť spoločne a nerozdielne do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] sa priznáva finančné zadostučinenie vo výške 10 900 EUR (slovom desaťtisíc deväťsto eur), ktoré mu Je Okresný súd Košice U povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

7. Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] sa priznáva finančné zadostučinenie vo výške 1 500 EUR (slovom tisíc päťsto eur), ktoré mu Je Krajský súd v Košiciach povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

8. Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] sa priznávajú trovy konania/právneho zastúpenia vo výške 530,86 EUR, ktoré sú mu Okresné riaditeľstvo PZ Košice, Okresná prokuratúra Košice II, Okresný súd Košice II a Krajský súd v Košiciach povinní vyplatiť spoločne a nerozdielne...“

11. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 180/2023-17 z 21. marca 2023 ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti týkajúcej sa namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v spojení so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 54/2013 podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie a vo zvyšnej časti smerujúcej proti postupu okresného riaditeľstva v konaní vedenom pod ČVS: ORP-679/1-OVK-K2-2005, postupu okresnej

prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pv 1114/05 a postupu krajského súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 8 To 72/2016, sp. zn. 4 To 55/2020 a sp. zn. 7 To 40/2022 odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde s tým, že celkovú dĺžku konania už od vznesenia obvinenia ústavný súd zohľadní pri vydaní rozhodnutia vo veci samej (obdobne IV. ÚS 303/2022).

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

II.1. Vyjadrenie okresného súdu:

12. Okresný súd po prehľade vo veci vykonaných úkonov konštatoval, že vec síce nie je právoplatne skončená, avšak *„úkony boli vykonávané priebežne, vo veci bolo dvakrát rozhodnuté“*. V ďalšom okresný súd veľmi podrobne rozoberá vlastnú personálnu situáciu, ktorej spoločným menovateľom je akútny nedostatok sudcov na tomto súde, ktorý sa nepodarilo odstrániť ani v priebehu dlhšieho časového obdobia, čo vedie k chronickej preťažnosti tohto súdu. Táto okolnosť je okolnosťou hodnou osobitného zreteľa s dopadom na priznanie výšky finančného zadost'účinenia. Stav chronického personálneho stavu na okresnom súde, ktorý potvrdila aj Súdna rada Slovenskej republiky vo svojom uznesení č. 467 z 27. apríla 2015, sa nedarí odstrániť napriek výzvam a urgenciám Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, a to aj napriek tomu, že *„Okresný súd Košice II je jeden z najväčších súdov prvej inštancie v Slovenskej republike, vrátane registrových súdov v obvode krajských súdov, nielen z hľadiska počtu sudcov a zamestnancov, ale patrí k najzaťaženejším súdom z hľadiska nápadu v jednotlivých hlavných agendách - občianskoprávnej, trestnoprávnej, rodinnoprávnej, vo vedľajších agendách pripadajúcich k hlavným agendám, a bol zároveň súdom s najväčším nápadom v agendách pripadajúcich k hlavným agendám, a bol zároveň súdom s najväčším nápadom exekučných veciach v Slovenskej republike (v rokoch 2010 - 2017) a v súčasnosti tomu zodpovedajúcim zostatkom exekučných vecí. Uvedená situácia v podstate trvá od roku 2010 do súčasnosti.“*. Následne predseda okresného súdu podrobne rozoberá personálny stav v jednotlivých agendách okresného súdu, pričom v trestnej agende došlo v roku 2016 k prerozdeleniu trestných vecí z dôvodu odchodu jedného sudcu do dôchodku, v dôsledku čoho došlo k prerozdeľovaniu nevybavených vecí iným sudcom trestného oddelenia.

II.2. Replika sťažovateľa:

13. Sťažovateľ k vyjadreniu okresného súdu konštatoval, že okresný súd ako odporca nespochybnil *„podstatu ústavnej sťažnosti“*, pričom zvýraznil, že *„a) konanie vedené pred OS KE II trvá ako celok neprimerane dlho, pričom na celkovú dĺžku preskúmaného konania nemožno nazerať izolovane, t. j. konanie nemožno fragmentovať na jeho čiastkové úseky, ale je potrebné preskúmať celkovú dĺžku namietaného konania, ktorá ku dňu podania ústavnej sťažnosti dosiahla pred OS KE II alarmujúcu dĺžku 109 mesiacov; b) konanie pred OS KE II sa týka skutkovo a právne jednoduchej veci; c) sťažovateľ žiadnym spôsobom nezavinil celkovú dĺžku konania pred OS KE II o rozsahu 109 mesiacov; d) celková dĺžka súdneho konania pred OS KE II predstavuje odmietnutie spravodlivosti, nakoľko dosiahnutie právoplatného meritórneho rozhodnutia v konaní o skutkovo a právne jednoduchej otázke po viac ako 10 rokoch už nemôže naplniť cieľ trestného konania,*

nakoľko subjektívnym právam sťažovateľa nebola poskytnutá súdna ochrana v primeranej (alebo aspoň prijateľnej) lehote.“.

14. V ďalšom sťažovateľ polemizoval s právnym názorom ústavného súdu, ktorý ústavnú sťažnosť prijal len v časti týkajúcej sa postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 54/2013, keďže „*mu nie je zrejmé, ako Ústavný súd SR zamýšľa postupovať, či zamýšľa preskúmavať aj konanie pred KS KE, OP KE II a OR PZ KE a či dĺžku konania pred týmito orgánmi verejnej moci chce pripočítavať na vrub OS KE II. Ak by však Ústavný súd SR zamýšľal preskúmavať sťažnosť ktorýmkoľvek z uvedených spôsobov, tak sa sťažovateľ domáha toho, aby mu voči OS KE II bolo priznané primerané zadosťučinenie 18 900 EUR, čo bolo primerané zadosťučinenie požadované sťažovateľom súhrnne od OS KE II, KS KE, OP KE II a OR PZ KE.*“.

15. V nadväznosti na uvedené sa sťažovateľ domáha aj preskúmania „*konania OS KE II pod spis. zn.: 4T/18/07 a 4T/160/09, ktorý sa týkali obžaloby voči sťažovateľmi za tie isté skutky, ako v namietanom konaní vedenom pod spis. zn.: 4T/54/2013. Právny zástupca sa o týchto skutočnostiach dozvedel vlastnou činnosťou až po podaní ústavnej sťažnosti a kedy mu bol doručený neúplný advokátsky spis predchádzajúcej obhajkyne. OP KE II totiž podala voči sťažovateľovi až 3 obžaloby za tie isté skutky, pričom o všetkých rozhodoval OS KE II. S ohľadom na bod 19. Uznesenia ÚS sa potom sťažovateľ domáha aj preskúmania konaní OS KE II pod spis. zn.: 4T/18/07 a 4T/160/09, pretože nerozlučne súvisia s konaním OS KE II pod spis. zn.: 4T/54/2013.*“.

16. V závere sťažovateľ ústavnému súdu predložil aj úpravu sťažnostného petitu, ktorý zohľadnením aj konaní okresného súdu pod sp. zn. 4 T 18/07 a sp. zn. 4 T 160/09 má nanovo znieť takto:

„1. Sťažnosti sa vyhovuje

2. Základné právo [REDAKOVANÉ] na verejné prejednanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a základné právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod spis. zn.: 47/18/07, 4T/160/2009 a 4T/54/2013, porušené boli.

3. Základné právo [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, a základné právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod spis. zn.: 4T/18/07, 4T/160/2009 a 4T/54/2013, porušené boli.

4. Okresnému súdu Košice II v konaní vedenom pod spis. zn.: 4T/54/2013 sa prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

5. Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] sa priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 18 900 EUR... ktoré mu je Okresný súd Košice II povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] sa priznávajú trovy konania/právneho zastúpenia vo výške 796,28 EUR...“

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

17. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 54/2013 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v spojení so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

18. Vychádzajúc zo svojej judikatúry (napr. I. ÚS 306/2016, I. ÚS 100/2017, I. ÚS 103/2019, IV. ÚS 26/2021, IV. ÚS 303/2022), ako aj judikatúry EŠLP (napr. Zarembová proti Slovenskej republike z 23. 11. 2010, bod 19, Sirotnák proti Slovenskej republike z 23. 12. 2010, bod 28, Bubláková proti Slovenskej republike z 15. 2. 2011, bod 18, Čičmanec proti Slovenskej republike z 28. 6. 2016) a zohľadňujúc aj argumentáciu sťažovateľa k jednotlivým etapám trestného konania (body 4 až 8 nálezu), ústavný súd zohľadnil v rámci posudzovania postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 54/2013 dobu konania nielen tohto orgánu verejnej moci, ale celkovú dobu trvania trestného konania, a to od času vzneseného obvinenia, ku ktorému došlo uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru Košice, Úradu justičnej a kriminálnej polície ČVS: ORP-679/1-OVK-K2-2005 z 28. augusta 2006 až do času podania ústavnej sťažnosti na prietahy v konaní pred ústavným súdom 20. februára 2023. Ide totiž o stále vedené a právoplatne neskončené trestné stíhanie sťažovateľa, keď ním označení konkrétni porušovatelia (orgány prípravného konania a krajský súd) už, resp. aktuálne vo veci nekonajú a nie je možné vo vzťahu k nim zabezpečiť priamu nápravu tlakom na odstránenie právnej neistoty sťažovateľa, pričom na druhej strane všetky dotknuté orgány sú orgánmi štátu (Slovenskej republiky), ktorý za prietahy v konaní zodpovedá v kontexte zásahu do práv podľa dohovoru.

III.1. Všeobecné judikatúrne východiská:

19. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

20. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

21. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a obsahom práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 34/2020, IV. ÚS 77/2020, IV. ÚS 251/2021). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k označeným právam v zásade identické.

22. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako tak aj pri práve na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v jeho všeobecnom poňatí odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu (I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 64/2020). Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) sa splní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty týkajúcej sa svojich práv (pozri napr. I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 64/2020). V trestných veciach k nastoleniu stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu o vine, resp. nevine obžalovaného a na tento výrok nadväzujúcimi ďalšími výrokmi nastoľujúcimi práva a povinnosti (IV. ÚS 536/2021, IV. ÚS 358/2022, IV. ÚS 103/2023).

23. Ústavný súd v tejto súvislosti opakovane zdôraznil, že čl. 48 ods. 2 ústavy v relevantnej časti ustanovuje imperatív, ktorý platí pre všetky súdne konania a ktorý vyjadruje predovšetkým záujem o to, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu, pretože jeho predlžovanie sa môže v konečnom dôsledku prejavovať ako odmietnutie výkonu spravodlivosti (PL. ÚS 25/01).

24. V trestných veciach je cieľom čl. 6 ods. 1 dohovoru zabezpečiť to, aby obvinená osoba nebola príliš dlho obvinená a aby sa o tomto obvinení rozhodlo (Wemhoff proti Nemecku z 27. 6. 1968, sťažnosť č. 2122/64, bod 18). Toto právo je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces. Podmieňuje priamo spravodlivý charakter konania tým, že zabráňuje strate dôkazov alebo oslabeniu ich dôkaznej hodnoty. Bráni tiež tomu, aby obvinený bol príliš dlho vystavený zásahom do svojich práv a slobôd a neistote o svojom osude (Wemhoff proti Nemecku z 27. 6. 1968). Posudzované obdobie začína v zásade vtedy, keď je osoba obvinená (Neumeister proti Rakúsku z 27. 6. 1968, sťažnosť č. 1936/63, bod 18), ale, zohľadňujúc okolnosti prípadu, môže začať aj skôr, napr. zadržaním (už citovaný Wemhoff, bod 19), a končí oslobodením alebo odsúdením (už citovaný Wemhoff, bod 18, König proti Spolkovej republike Nemecko z 28. júna 1978, séria A, § 98). Osobitne z dôvodu predmetu trestného konania, ktorým je rozhodovanie o trestnoprávnej zodpovednosti sťažovateľa, sa primeraná lehota na konanie v trestných veciach v dôsledku mimoriadne citeľného zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného procesu spojený, musí posudzovať prísnejšie (Bagetta proti Taliansku z 25. 6. 1987, II. ÚS 32/03, III. ÚS 183/05, III. ÚS 411/2021).

25. Prietahy v konaní či nečinnosť orgánu verejnej moci sú ústavným súdom hodnotené ako iný zásah orgánu verejnej moci, ktorý môže byť jedno či viacrázový, protiprávny a zároveň aj protiústavný útok týchto orgánov proti základným ústavou zaručeným právam (slobodám), ktorý v čase rozhodovania ústavného súdu predstavuje významné ohrozenie právne existujúceho stavu, pričom taký útok sám osebe nie je výrazom (výsledkom) riadnej rozhodovacej právomoci týchto orgánov alebo ich riadneho postupu. Z uvedenej fakticity musí preto následne vyplývať, že dôsledkom popísaného zásahu orgánu verejnej moci (jeho pasivity) nemožno čeliť inak než ústavnou sťažnosťou a na ňu nadväzujúcim nálezom ústavného súdu.

26. Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť aj v trestnom konaní taký procesný postup, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty strán (III. ÚS 233/2021, III. ÚS 411/2021). Táto povinnosť súdu je implicitne obsiahnutá aj v § 1 a § 2 ods. 7 Trestného poriadku. Podľa § 247 ods. 5 Trestného poriadku pri nariadení hlavného pojednávania urobí predseda senátu všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie jeho riadneho priebehu a na to, aby vec bolo možné prejednať a rozhodnúť bez jej odročenia.

27. Ústavný súd napokon poukazuje aj na to, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ na neho obrátil s návrhom, aby o jeho veci rozhodol (IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09). Teda zbytočné prieťahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (IV. ÚS 22/02, II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08, IV. ÚS 380/08, III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011, IV. ÚS 103/2023).

28. Pri posudzovaní dĺžky trestného konania zohľadňuje EŠLP viaceré okolnosti, medzi nimi zložitnosť prípadu, správanie sťažovateľa a postup zodpovedných orgánov (Chiarello proti Nemecku z 20. 6. 2019, sťažnosť č. 497/17, bod 45).

III.2. Posúdenie veci:

29. V predmetnej veci je neprehliadnuteľnou skutočnosťou doba trestného stíhania sťažovateľa, ktorá ku dňu podania ústavnej sťažnosti 20. februára 2023 predstavuje dobu 16 rokov a 6 mesiacov. Z tejto doby predstavuje doba prípravného konania dobu od 28. augusta 2006 do 16. mája 2013, keď bola okresnému súdu doručená obžaloba prokurátora okresnej prokuratúry, čo predstavuje dobu 6 rokov a 9 mesiacov, a doba konania pred okresným súdom predstavuje časový úsek od 16. mája 2013 do času podania ústavnej sťažnosti 20. februára 2023, teda 9 rokov a 9 mesiacov, spolu celkovo 16 rokov a 6 mesiacov.

30. V rámci tejto extrémnej doby trestného konania bola obžaloba doručená 16. mája 2013 okresnému súdu, ktorý potreboval na jej predbežné prejednanie celkovo 16 verejných zasadnutí, pričom len na celkovo 5 verejných zasadnutiach obžalobu aj reálne predbežne prejednal. Obdobie predbežného prejednania obžaloby trvalo od 7. januára 2015 do 6. októbra 2016, keď okresný súd na celkovo 16. verejnom zasadnutí obžalobu prijal, a to v nadväznosti na právny názor krajského súdu vyjadrený v jeho uznesení č. k. 8 To 72/2016 z 3. augusta 2016, ktorým došlo k zrušeniu uznesenia okresného súdu č. k. 4 T 54/2013 z 30. novembra 2015, ktorým okresný súd odmietol obžalobu prokurátora z dôvodu podľa § 244 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

31. Okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 54/2013 vo veci síce dvakrát rozhodol, a to rozsudkom č. k. 4 T 54/2013-1152 z 19. decembra 2019, ktorý však bol uznesením krajského súdu č. k. 4 To 55/2020 zo 7. augusta 2020 podľa § 321 ods. 1 písm. b) a d) Trestného poriadku zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie. Obdobne tak aj druhý rozsudok okresného súdu č. k. 4 T 54/2013-1374 z 26. januára 2022 bol uznesením krajského súdu č. k. 7 To 40/2022-1374 z 5. októbra 2022 podľa § 321 ods. 1 písm. b), c) a d) Trestného poriadku zrušený a vec vrátená

okresnému súdu na ďalšie konanie. V obidvoch prípadoch však dôvody zrušenia spočívali v tom, že sa okresný súd „nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie“, teda išlo o dôvod arbitrárnosti rozsudkov okresného súdu č. k. 4 T 54/2013-1152 z 19. decembra 2019 a č. k. 4 T 54/2013-1374 z 26. januára 2022, čo je v zmysle judikatúry ústavného súdu považované za neefektívnu činnosť okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 59/2013 (pozri bod 27).

32. V rámci postupu orgánov činných v trestnom konaní ústavný súd zistil neefektívnu činnosť okresnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pv 1114/05, keď po takmer ročnom predbežnom prejednaní podanej obžaloby v čase od 5. februára 2007 do 7. novembra 2007 bola obžaloba prokurátorom okresnej prokuratúry vzatá späť na účely konania o dohode o vine a treste, aby napokon vec dozorujúci prokurátor okresnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pv 1114/05 vydal 14. januára 2008 pokyn na doplnenie vyšetrovania obsahujúci 13 úkonov potrebných k doplneniu vyšetrovania. V tomto ohľade teda okresná prokuratúra v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pv 1114/05 postupovala v čase od 26. januára 2007 do 14. januára 2008 neefektívne, keďže výsledkom podania obžaloby a troch verejných zasadnutí okresného súdu bolo späťvzatie obžaloby nie na konanie o dohode o vine a treste, ale na doplnenie vyšetrovania, k čomu mala/mohla okresná prokuratúra pristúpiť namiesto podania obžaloby. V ďalšom postupe tentokrát okresné riaditeľstvo v konaní ČVS: ORP-679/1-OVK-K2-2005 potrebovalo 1 rok a 7 mesiacov na to, aby v rámci doplnenia vyšetrovania vykonalo sporadicky niekoľko procesných úkonov ako doloženie poškodeného [REDAKOVANÉ], svedkyne [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a dožiadania obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], a znaleckého skúmania z odboru zdravotníctva, odvetvia traumatológie, pričom od vykonania všetkých procesných úkonov v zmysle pokynu prokurátora okresnej prokuratúry zo 14. januára 2008 bolo napokon upustené, o čom svedčí úradný záznam vyšetrovateľa okresného riaditeľstva z 3. júla 2009. Následné skončenie vyšetrovania návrhom na podanie obžaloby 3. júla 2009 bolo ukončené opätovným vrátením vyšetrovacieho spisu 31. augusta 2009 okresnou prokuratúrou s pokynom prokurátora okresnej prokuratúry na doplnenie vyšetrovania z 25. augusta 2009, ktorý sa na podklade „rozhodnutia Okresného prokurátora Okresnej prokuratúry Košice II“ nerealizoval (úradný záznam vyšetrovateľa okresného riaditeľstva z 18. septembra 2009), a vo veci bolo ukončené vyšetrovanie 5. októbra 2009 návrhom na podanie obžaloby. Následne prokurátor okresnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pv 1114/05 trestnú vec pokynom zo 16. novembra 2010 (ktorý spresnil ďalším pokynom z 10. augusta 2011) vrátil opätovne na doplnenie vyšetrovania, ktoré malo spočívať vo vykonaní dôkazov navrhnutých spoluobvinenou [REDAKOVANÉ] s termínom ukončenia vyšetrovania do 15. januára 2011 a následne po ďalšom pokyne prokurátora okresnej prokuratúry vo výsluchu ďalších 13 svedkov a písomných dožiadaní, ktoré ani neboli do skončenia doplnenia vyšetrovania vykonané. Vyšetrovanie bolo v predmetnej veci ukončené až 2. apríla 2013 opätovným v poradí tretím návrhom na podanie obžaloby. Teda doplnenie vyšetrovania okresným riaditeľstvom v konaní ČVS: ORP-679/1-OVK-K2-2005 trvalo od 16. novembra 2010 do 2. apríla 2013, teda 2 roky a 4 mesiace, a na vydanie samotného pokynu potrebovala okresná prokuratúra v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pv 1114/05 ďalších 11 mesiacov. V rámci obdobia doplnenia vyšetrovania od 16. novembra 2010 do 2. apríla 2013 sa okresné riaditeľstvo neúspešne pokúsilo trikrát zabezpečiť prítomnosť spoluobvinenej [REDAKOVANÉ] na úkonoch trestného konania a vykonalo niekoľko písomných dožiadaní.

Pri zhodnotení postupu okresného riaditeľstva v konaní vedenom pod ČVS: ORP-679/1-OVK-K2-2005 ústavný súd konštatuje, že v čase od 18. januára 2008 do 2. apríla 2013, teda v období 5 rokov a 3 mesiacov, neboli v plnom rozsahu realizované okresnou prokuratúrou nariadené úkony trestného konania (na účely doplnenia vyšetrovania) a úkony prípravného konania boli vykonávané len sporadicky a ich početnosť nezodpovedá „*prima facie*“ časovému úseku konania, v ktorom sa vykonávali.

33. Prieťah v postupe okresnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pv 1114/05 predstavuje z dôvodu neefektívnej činnosti od 26. januára 2007 do 7. novembra 2007 dobu 9 mesiacov a z dôvodu spoločne neefektívnej činnosti a nečinnosti okresného riaditeľstva v konaní ČVS: ORP-679/1-OVK-K2-2005 a okresnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pv 1114/05 v čase od 14. januára 2008 do 2. apríla 2013 dobu 5 rokov a 2 mesiacov, spolu v postupe orgánov činných v trestnom konaní v rámci prípravného konania predstavuje doba prieťahového postupu alarmujúcich 5 rokov a 11 mesiacov.

34. V posudzovanej veci je teda východiskovou skutočnosťou samotná dĺžka trestného konania vedená proti sťažovateľovi, resp. doba jeho trestného stíhania v trvaní 16 rokov a 6 mesiacov, ktorú (ústavný súd prihladol na celkovú dĺžku trestného konania vrátane jej dĺžky v prípravnom konaní a v odvolacom konaní, rovnako tak aj napr. I. ÚS 306/2016, I. ÚS 100/2017, III. ÚS 411/2021, IV. ÚS 303/2022) ústavný súd považuje za extrémnu dĺžku konania, ktorú už nemožno uspokojivo odôvodniť komplikovanou procesnou situáciou, zložitou právnymi otázkami, o ktorých je potrebné v konaní rozhodnúť, či potrebou znaleckého skúmania. Vzhľadom na takúto extrémnu dĺžku konania nepovažoval ústavný súd za potrebné hodnotiť tri východiskové kritéria na posúdenie toho, či v danom prípade došlo k porušeniu čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako sú zložitost' veci, správanie účastníka konania a postup súdu, ako k tomu v rámci svojej judikatúry štandardne pristupuje (I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, I. ÚS 44/2018, IV. ÚS 95/2018, IV. ÚS 64/2020, obdobne aj Chiarello proti Nemecku z 20. 6. 2019, sťažnosť č. 497/17, bod 45).

35. Medzi základné princípy právneho štátu patrí okrem iného aj právo na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov, resp. právo na vybavenie veci v primeranej lehote, ktoré je nedeliteľnou súčasťou práva na spravodlivý proces garantovaného v čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 688/2014, I. ÚS 49/2015). V prípadoch extrémnych prieťahov v konaní dochádza k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov už samotnou dĺžkou súdneho konania, ktorá predlžuje stav právnej neistoty do takej miery, že sa právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (I. ÚS 39/00, I. ÚS 66/03, III. ÚS 113/07, III. ÚS 243/2017, III. ÚS 451/2017, II. ÚS 481/2017, III. ÚS 187/2020, IV. ÚS 319/2020).

36. Ústavný súd teda v súvislosti s dobou trestného stíhania sťažovateľa akcentuje, že ani právne či skutkovo najnáročnejšie súdne spory vo všeobecnosti nesmú trvať takú dlhú dobu, lebo platí zásada „oneskorená spravodlivosť je odmietnutou spravodlivosťou“ (Lopatin & Medvedevskiy proti Ukrajine z 20. 5. 2010, bod 75, sťažnosť č. 2278/03, obdobne tak aj I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, IV. ÚS 21/2018). Podľa okolností konania určených už samotnou právnou kvalifikáciou však nejde o mimoriadnu agendu v trestnom konaní a problém dlhodobého pretrvávania v dôsledku prvostupňového súdu a odvolacieho súdu na podstate rozhodnutia

o vine, ktorá môže mať svoje príčiny v procesných špecifikách, z pohľadu sťažovateľa a mimoriadneho predlžovania jeho právnej neistoty je to však nepodstatné.

37. V dôsledku záveru o odňatí spravodlivosti okresným súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 54/2013 ústavný súd vyslovil, že okresný súd svojím postupom sa v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 54/2013 dopustil porušenia nielen základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ale už aj samotnej podstaty spravodlivého procesu, ktorého vyjadrením je základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 nálezu).

38. V reakcii na vyjadrenie okresného súdu o dlhodobom nedostatočnom personálnom obsadení tohto súdu musí ústavný súd okresnému súdu dôrazne pripomenúť, že otázka množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k zbytočným prietahom v konaní (I. ÚS 19/00, I. ÚS 28/01, I. ÚS 50/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03 I. ÚS 127/04, II. ÚS 311/06). Ústavný súd reálne a citlivo vníma problém nadmernej zaťaženia všeobecných súdov, avšak zároveň nemôže nezohľadniť notoricky známu okolnosť, že je úlohou zmluvných štátov nastaviť si svoj právny systém takým spôsobom, aby boli súdy schopné zaručiť každému právo rozhodnutie v primeranej lehote (rozsudok Veľkej komory vo veci Sürmeli proti Nemecku z 8. 6. 2006, sťažnosť č. 75529/01, bod 129). Chronické, resp. dlhotrvajúce preťaženie súdov nemôže ospravedlniť neprimeranú dĺžku konania (Probstmeier proti Nemecku z 1. 7. 1997, sťažnosť č. 20950/92, bod 64). V konečnom dôsledku nerešpektovanie požiadavky na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (resp. požiadavky na konanie bez zbytočných prietáhov) sa môže negatívnym spôsobom prejaviť na dôveryhodnosti justície ako takej (Katte Klitsche de la Grange proti Taliansku z 27. 10. 1994, bod 61). Navyše pokiaľ okresný súd podrobne vo svojom vyjadrení rozoberá svoje kompetenčné oprávnenia predovšetkým v civilnoprávnej oblasti a personálnu obsadenosť jednotlivých súdnych oddelení, nie je ani táto argumentácia okresného súdu relevantne zohľadniteľná, a to aj vzhľadom na ojedinelosť nálezu ústavného súdu č. k. IV. ÚS 471/2012-75 zo 7. mája 2013 v judikatúre ústavného súdu vrátane jeho predmetu, ktorý spočíval v prietahoch v exekučných konaniach pri vydávaní poverení na výkon exekúcie. Ústavný súd teda nezistil žiadne mimoriadne okolnosti, v dôsledku ktorých by mal pristúpiť k redukcii, či už vysloveného záveru o odňatí spravodlivosti, alebo výšky priznaného finančného zadosťučinenia sťažovateľa.

39. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal. Vzhľadom na to, že okresný súd vo veci do dňa vydania tohto nálezu nerozhodol, ústavný súd mu prikázal v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 54/2013 konať bez zbytočných prietáhov (bod 2 nálezu).

40. Napokon v nadväznosti na repliku sťažovateľa, v ktorej žiadal o úpravu petitu už prijatej ústavnej sťažnosti (bod 16), ústavný súd, vychádzajúc z nálezu č. k. II. ÚS 183/2019-35 z 2. októbra 2019, poukazuje na § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde, z ktorého vyplýva, že ak ústavný súd návrh na začatie konania neodmietne alebo ho nezamietne podľa § 57, prijme ho pri predbežnom prerokovaní na ďalšie konanie v rozsahu, ktorý sa vymedzí vo výroku uznesenia o prijatí návrhu. Uvedené ustanovenie zákona o ústavnom súde (bez ohľadu na neobmedzenie

zákonnou lehotou na podanie ústavnej sťažnosti v prípade pretrvávajúcich prietáhov) vylučuje možnosť sťažovateľa meniť či rozširovať, resp. dopĺňať v období po prijatí ústavnej sťažnosti návrh na začatie konania (ústavnú sťažnosť), ktorý je koncentrovane vyjadrený v petite, na čo ústavný súd konštantne poukazuje vo svojej ustálenej judikatúre (pozri napr. m. m. I. ÚS 36/02, I. ÚS 109/02, III. ÚS 196/08, III. ÚS 225/08, IV. ÚS 305/09). Tento záver vyplýva zo skutočnosti, že konanie pred ústavným súdom je konštruované v dvoch na seba nadväzujúcich etapách (fázach), ktoré možno „pracovne“ označiť ako etapa predbežného prerokovania návrhu a etapa rozhodovania o návrhu vo veci samej. V prvej etape upravenej najmä v § 56 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje a rozhodne buď o jeho odmietnutí, alebo o jeho prijatí na ďalšie konanie, pričom zároveň rozhodne aj o rozsahu, v akom ho prijme na ďalšie konanie. Po prijatí návrhu na ďalšie konanie ústavný súd rozhoduje o ňom vo veci samej (meritórne), a to v rozsahu, v akom bol prijatý na ďalšie konanie. Vzhľadom na predostretý právny výklad ústavný súd neprihliadal na návrh sťažovateľa na úpravu petitu.

IV.

Primerané finančné zadosťučinenie

41. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

42. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

43. Sťažovateľ požiadal o priznanie finančného zadosťučinenia v celkovej výške 18 900 eur z dôvodu prietáhov v celom trestnom konaní, z čoho žiadal za prípravné konanie sumu 6 500 eur, za konanie okresného súdu sumu 10 900 eur a odvolacie konanie sumu 1 500 eur.

44. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (I. ÚS 15/02, III. ÚS 10/02, III. ÚS 17/02, I. ÚS 257/08, III. ÚS 45/2012, IV. ÚS 132/2012, I. ÚS 70/2012, I. ÚS 44/2018, IV. ÚS 95/2018, I. ÚS 341/2018, III. ÚS 187/2018, IV. ÚS 64/2020, tiež Zongorová proti Slovenskej republike z 19. 1. 2010, sťažnosť č. 28923/06 a Ďurech a ďalší proti Slovenskej republike zo 7. 7. 2009, sťažnosť č. 42561/04).

45. Vychádzajúc zo záveru ústavného súdu o odňatí spravodlivosti okresným súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 54/2013 z dôvodu extrémnych prietáhov, predmetu konania a jeho významu pre sťažovateľa, s poukazom na judikatúru ústavného súdu a EŠLP v obdobných veciach (Martin Castro a iní proti Portugalsku z 10. 6. 2008, Engelhardt proti Slovenskej republike z 31. 8. 2018, séria rozsudkov vo veciach Apicella, Cocchiarella, Ernestina Zullo, Guiseppe Mostacciuolo č. 1, Guiseppe Mostacciuolo č. 2, Giuseppina a Orestina Procaccini, Musci a Riccardi Pizzati proti Taliansku z 10. 11. 2004) priznal ústavný súd sťažovateľovi výšku primeraného finančného zadosťučinenia v sume 9 000 eur.

46. Pri posudzovaní výšky primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd zohľadnil aj judikatúru ESLP, v zmysle ktorej by výška priznaného finančného zadost'učinenia na vnútroštátnej úrovni mala byť v rozumnom pomere k sume, ktorú by v podobných prípadoch sťažovateľovi priznal ESLP (Scordino a ďalší proti Taliansku z 27. 3. 2003, sťažnosť č. 36813/97 oddiel I, Horváthová proti Slovenskej republike zo 17. 5. 2005, sťažnosť č. 74456/01, Palgutová proti Slovenskej republike zo 17. 5. 2005, sťažnosť č. 9818/02, Švalík proti Slovenskej republike z 15. 2. 2005, sťažnosť č. 51545/99).

47. Ústavný súd nemôže špekulovať o konečnom výsledku konania, avšak podotýka, že (len) v prípade odsúdenia sťažovateľa môže dôjsť k jeho kompenzácii (v súvislostiach posudzovaných v tomto konaní ústavného súdu) aj rozhodovaním všeobecného súdu o treste s využitím relevantného zákonného inštrumentária, samozrejme, však so zohľadnením okolností kompenzácie už vykonanej týmto rozhodnutím ústavného súdu a so zohľadnením ďalšieho priebehu predmetného konania. Ústavný súd opätovne odkazuje na bod 18 tohto odôvodnenia s tým, že v posudzovanom prípade v dôsledku porušenia (aj) čl. 46 ods. 1 ústavy uložil konajúcemu súdu uhradiť primerané finančné zadost'učinenie za celé obdobie trestného stíhania sťažovateľa vrátane prípravného konania.

48. Sťažovateľ požadoval priznanie finančného zadost'učinenia vo výške 18 900 eur. Vzhľadom na to, že ústavný súd priznal sťažovateľovi finančné zadost'učinenie vo výške 9 000 eur, vo zvyšnej časti návrhu sťažovateľa nevyhovelo (bod 5 výroku nálezu).

V.

Trovy konania

49. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti navrhol, aby mu ústavný súd priznal náhradu trov konania.

50. Podľa § 73 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania.

51. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

52. Ústavný súd priznal sťažovateľovi trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom pozostávajúce z odmeny advokáta za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2023, a to prevzatie a príprava zastupovania a písomné podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu. Vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v sume 208,67 eur (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby v sume 12,52 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Za 2 úkony právnej služby patrí sťažovateľovi náhrada trov konania vo výške 417,34 eur a dvakrát režijný paušál vo výške 25,04 eur, spolu tak suma 442,38 eur. Uvedená výška trov sa zvyšuje o 20 % daň z pridanej hodnoty, teda trovy spolu predstavujú sumu 530,86 eur (bod 4 výroku nálezu). Za ďalší úkon

právnej pomoci, a to repliku k vyjadreniu okresného súdu, náhradu trov konania ústavný súd nepriznal, keďže (i) je rekapituláciou už známych skutočností, (ii) obsahuje zbytočnú polemiku s postupom ústavného súdu v predmetnej veci, a teda svojím obsahom žiadnym spôsobom neprispela k objasneniu veci, pričom (iii) ústavný súd poskytol vyjadrenie okresného súdu sťažovateľovi len na vedomie s fakultatívnou, a nie obligatórnou výzvou na vyjadrenie sa k nemu. Z uvedeného dôvodu návrhu sťažovateľa v prevyšujúcej časti náhrady trov konania nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

53. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

54. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. mája 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu